

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

РІК ВИДАННЯ
XXXIII
№ 34 (911)
30 ГРУДНЯ
1967 р.

Ціна 2 коп

ПРО МОЛОДЬ І КОМСОМОЛ

ЗАХИСТ ПРОЙШОВ УСПІШНО

ЦЮ НЕВТОМНУ, енергійну людину — Вахтанга Пурцхванідзе в університеті знає багато хто. Справ у нього завжди багато. То треба підготувати чергове заняття школи молодого лектора, то зібратися в дорогу — завтра виїзд з лекцією в район нашої області, то прикинути план свого виступу на теоретичній конференції. І Вахтанг Ілліч все встигає робити своєчасно.

Трудолюбивий, наполегливий аспірант В. Пурцхванідзе успішно склав іспити кандидатського мінімуму і достроково завершив роботу над своєю кандидатською дисертацією.

І ось напередодні Нового року на засіданні Ради по присудженню вчених ступенів з суспільних наук відбувся захист дисертації, поданої В. І. Пурцхванідзе. Її тема: «Комсомольські організації України — активний помічник КПРС в комуністичному вихованні робітничої молоді».

Захист дисертації пройшов успішно. Рада прийняла рішення про присудження В. І. Пурцхванідзе вченого ступеня кандидата історичних наук.

Товариші, колеги сердечно поздоровили молодого вченого, побажали йому в новому році нових творчих успіхів.

НЕЗАБУТТЯ ЗУСТРІЧ

КІМНАТА бойової слави. Її долю зі зброєю в руках утворювали студенти. Тут відбувається чергове засідання клубу «Шляхами батьків». Цього разу запрошено Героя Радянського Союзу почесного громадянина міста-героя Одеси Якова Георгійовича Бреуса.

Уважно слухають присутні розповідь Якова Георгійовича. І перед очима молодих проходять картини життя людини, якій випало на

долю захищати Радянську владу, захищати завоювання Жовтня, боротися на фронтах Великої Вітчизняної війни, тримати оборону нашого міста-героя.

Клуб «Шляхами батьків» планує чимало цікавих справ на 1968 рік і запрошує студентів всіх факультетів взяти найактивнішу участь в його діяльності.

В. ГЛИБИШИН

НАШІ ІНТЕРВ'Ю ОСТАННІ В 1967...

РІК, що відходить, був сповнений подій. «А що незвичайне відбулось у вашому житті, який день найбільше запам'ятався вам?» з таким запитанням звернувся наш спеціальний кореспондент до деяких студентів і викладачів університету. Всі вони дуже поспішали на лекції, в бібліотеки і на тролейбуси. Тому відповіді були короткими.

АЛЛА БУРКАЦЬКА (філологічний факультет):

— Для мене незабутнім є 22 серпня: стала студенткою нашого університету.

САША ПІГУЛЬСЬКИЙ (механічний факультет, третій курс):

— Нічого особливого не відбулось. Тільки ось додали теорію ймовірності. А на носі — сесія. Як би на ймовірності не завалився.

Продовження на 2-й стор.

ДОРОГІ ДРУЗІ!

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ, йде в історію славний 1967 рік — ювілейний рік Радянської влади. Він приніс нам багато радощів, щастя. Наша Батьківщина стала ще прекраснішою, ще могутнішою в своєму переможному русі до комунізму. Чималих успіхів домоглась промисловість країни. На піднесенні — сільське господарство. Чудові плоди розквіту радянської культури і науки.

В ці знаменні звершення зробив свій потужний внесок і колектив нашого орденосного університету. Ми щасливі, що є учасниками гігантської роботи, яку організовує і веде наша рідна Комуністична партія на благо радянського народу.

У наступному 1968 році на всіх нас чекають нові діла, нові звершення. І ми готові здійснити їх якомога краще, гідно розпочати друге п'ятдесятиріччя славної радянської епохи.

Новий рік розпочинається для нашого університету з екзаменаційної сесії. Це — відповідальна пора в житті, роботі і навчанні всього колективу.

Бажаємо студентам провести зимову сесію так, щоб всі іспити були складені на «добре» і «відмінно».

Бажаємо всьому професорсько-викладацькому складу і співробітникам успіхів в їх благородній праці по вихованню і підготовці вмілих спеціалістів — справжніх знавців своєї справи.

Бажаємо всім вам, дорогі товариші, міцного здоров'я і великого щастя.

З Новим роком, друзі!

РЕКТОРАТ, ПАРТКОМ,
ПРОФКОМ, КОМІТЕТ ЛКСМУ.

ОСТАННІ В 1967...

САНЯ ГІЛЬ (історичний факультет, четвертий курс):

— Весною відзначив десятиріччя з дня закінчення середньої школи. Десять років, як зрілий.

ТИМОФІЙ ТКАЧЕНКО (заступник секретаря комітету комсомолу):

— День, коли я побачив своїми очима Красноярську ГЕС. Це надзвичайно!

В. П. ЮРАСОВ (старший викладач юридичного факультету):

— Незвичайний день? Напевне, він ще буде. Це — коли на заняття з цивільного процесу з'явиться сто процентів студентів-вечірників.

ВІКТОР ГЛАДКИЙ (фізичний факультет, третій курс):

— Щоб поїхати на практику з своєї спеціальності, довелося зібрати аж 18 підписів. Це важко забути.

ЛІДА РОМАНОВА (факультет іноземних мов, другий курс):

— Колгосп! Звичайно, колгосп! Всі разом. Кращі дні. Особливо, коли йшов дощ: і на роботу не йдеш, і бригадир не прискіпується. Ні, я цього року в колгоспі не була, з досвіду знаю.

Н. І. КАЛЮЖКО (доцент історичного факультету):

— День, коли одержала атестат доцента. 26 вересня.

ДІНА ДАНИЛЕНКО (історичний факультет, третій курс):

— 8 грудня. Зняли стипендію. Я б сказала, найнеприємніший день в році.

БОРИС КРАСНОБАЄВ (біологічний факультет, другий курс):

— Незвичайний день сьогодні. Перший раз в житті даю інтерв'ю. Сподіваюсь, не востаннє.

НЕВІДОМА, ЯКА ЧЕКАЛА НА КОГОСЬ:

— Залиште мене в спокої... І так вся...

Продовження на 3-й стор.

ЗРОСТАННЯ

Я НЕ БАЧИВ його учнем, тоді, коли він навчався в Музиківській школі на Херсонщині. Не чув його відповідей на уроках з історії. Лише здогадуюсь, про що могли думати інші вчителі, коли він вперто працював у гуртку Василя Юхимовича Шевченка, викладача саме цього предмета.

Я не знав його тоді, коли він працював на вапняному заводі в Херсоні, очолюючи заводську комсомолію, коли гідно служив в лавах Радянської Армії.

Але я чув його відповіді на семінарських заняттях на четвертому курсі. Бачив не раз, як кабінети та читальні зали замінювали йому «денний» гуртожиток. Якщо до цього додати ще й третій рік співжиття, то стане зрозумілим: виповнюється все те, чого я не знав про цю людину раніше.

...Велика, вірна любов до цікавої науки історії привела Якова Потеряйко на історичний факультет нашого вузу. Воєнний солдат з головою поринув у навчання. І з першого ж курсу — наполеглива робота в гуртку історії КПРС. Саме цей гурток і визначив тему його дипломної роботи: «Боротьба партії за ідейну та організаційну єдність своїх рядів у боротьбі проти правого ухилу (1928—30 рр.)». Захист пройшов на «відмінно».

Ось що писав рецензент Н. М. Якупов: «Автор диплом-

ної роботи... виявив свою підготовленість до самостійної дослідницької роботи і вірно узагальнив вивчений матеріал». А науковий керівник дипломною О. І. Романовський писав у відгуку: «Висновки і узагальнення... правильно і достатньо аргументовані. Дипломант виявив глибокі знання з історії КПРС і здатність до самостійної науково-дослідної роботи». Приемне співпадання думок!

Тепер, після захисту, можна було і відпочити, спокійно і тверезо подумати над питанням: «Що далі?». Після недовгих роздумів твердо вирішив вступати до аспірантури. Пам'ятаю, як склавши останній «вступний» іспит, Яша схвильовано повідомив: «Можеш поздоровити...». Так в одній кімнаті гуртожитку стали жити два аспіранти: він, Яша, та його товариш з В'єтнаму — Хунг Кім Нгуєн.

— Чому я завдячую своїми успіхами, — перепитує мене Яків. — Спочатку потрібно було б спитати «кому?» Звичайно, своїм університетським викладачам. Дуже вдячний викладачам факультету С. М. Ковбасюку, П. О. Корешковському, І. В. Ганевичу, З. В. Першиній, П. Г. Чухрію за все те, чому мене навчили. І особливу подяку складаю Олександрові Івановичу Романовському, який, як науковий керівник, так багато допоміг мені при написанні дипломної роботи.

А тепер можна запитати і

«чому?» Спорту! — Саме він, спорт, підвищує працездатність, увагу, виробляє всидливість.

Від себе тільки додаю «матеріальне вираження» сказаного Яшею. Він всі свої вільні хвилини займався у секції класичної боротьби. В 1965 році Яша Потеряйко — другий призер особистої першості міста Одеси з цього виду спорту. А в 1964—1966 роках він був третім у особисто-командній першості «Буревісника». На грудях — значок першорозрядника.

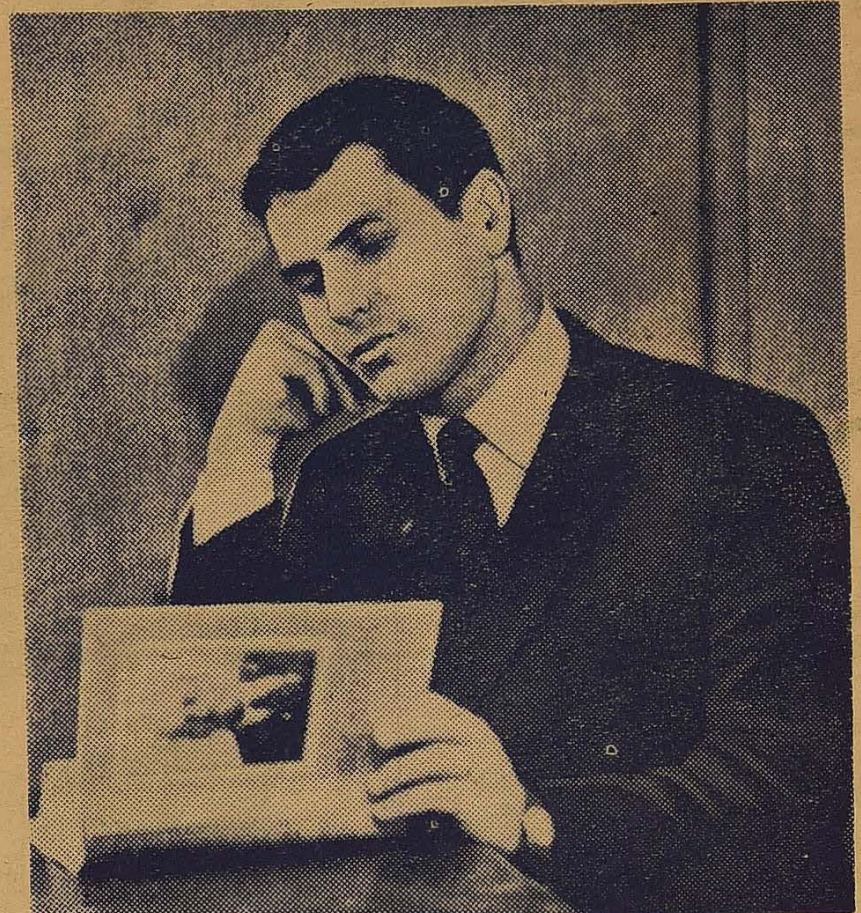
1968 рік. Чого чекає від нього Яків Потеряйко, аспірант, молодий науковець?

— Перш за все хочеться, щоб він всім людям приніс велике щастя. Особисто я чекаю та-

ких успіхів, як і в цьому році. Потрібно буде скласти два екзамена кандидатського мінімуму. Планую підготувати до друку одну наукову статтю по темі кандидатської дисертації: «Боротьба КП(б)У проти правого ухилу, за ленінську єдність своїх рядів». І взагалі, потрібно буде напружено працювати.

...Працювати. Чи не в цьому секрет успіхів мого старшого товариша, секрет його зростання? Мабуть, так. Я радий і гордий за нього. Широ вітаю його з Новим роком. Вірю, що він принесе йому здійснення всіх творчих планів, надій. Творчих знахідок і удач тобі, друже. Впевненого зростання.

С. МЕФОДОВСЬКИЙ,

АСПІРАНТ Я. ПОТЕРЯЙКО

КОНФЕРЕНЦІЯ БУЛА ЦІКАВОЮ

ДНЯМИ на механіко-математичному факультеті відбулась наукова студентська конференція з економічних проблем планування і пропорційності на сучасному етапі комуністичного будівництва. Ця конференція була підготовлена університетською кафедрою політекономії і студентами-математиками четвертого курсу. З доповіддю «Планомірний розвиток продуктивних сил і виробничих відносин при соціалізмі» виступила Л. Світова. Великий ін-

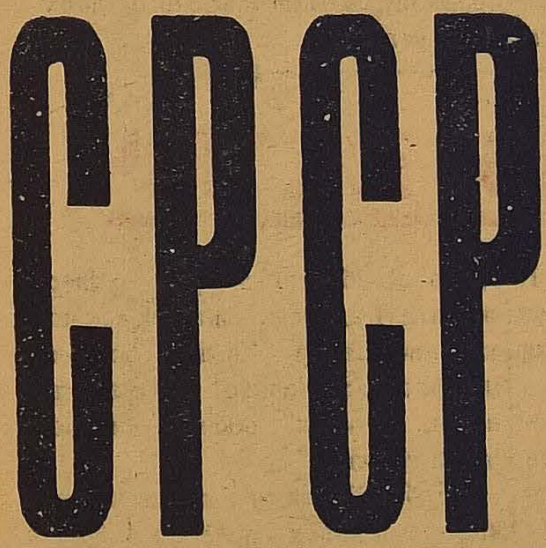
терес викликало повідомлення Е. Вітер і А. Семенцова на тему: «Використання математичних методів в плануванні народного господарства».

Інтересною була також доповідь В. Середенко «Про удосконалення управління і планування».

На закінчення виступила старший викладач кафедри політекономії кандидат економічних наук Н. І. Шутова.

Конференція була цікавою і, безсумнівно, принесла велику користь майбутнім математикам.

Л. АНТОНОВА,

ДО 45-РІЧЧЯ

З ДНЯ
УТВОРЕННЯ

СОЮЗУ
РАДЯНСЬКИХ
СОЦІАЛІСТИЧНИХ
РЕСПУБЛІК

ронну незалежність, як Союзу РСР в цілому, так і самих союзних республік.

Тепер до складу СРСР входять 35 національних держав (15 союзних і 20 автономних республік), а також 18 національних державних утворень (8 автономних областей і 10 національних округів). Отже, всі радянські нації і народності у відповідних формах здійснюють своє право на політичне самовизначення і мають в складі Союзу РСР або свою національну державу, або своє національне державне утворення. В Програмі Комуністичної партії Радянського Союзу підкреслюється: «Досвід СРСР довів, що тільки перемога соціалістичної революції створює всі можливості і умови для знищення всякого національного гніту, для добровільного об'єднання вільних і рівноправних націй і народностей в єдиній державі».

Комуністична партія в повній відповідності з волею народів створила в нашій країні такі форми національної державності, які забезпечують можливість кожної нації вільно влаштувати своє життя з врахуванням її особливостей.

Розвиток кожної союзної республіки в складі Союзу РСР — це шлях прогресу, зростання економіки і культури, науки і добробуту народу. Так, тільки ріст промислового виробництва республік, його обсяг в нинішньому році зростає: в РРФСР, Українській РСР, Латвійській і Естонській РСР приблизно в 1,5 раза; в

Грузинській, Азербайджанській, Узбекській, Киргизській і Туркменській РСР — в 1,6 раза; в Білоруській, Казахській, Литовській і Молдавській РСР — в 1,7 раза; в Таджикській і Вірменській РСР — в 1,8 раза.

За роки, що минули з часу створення Союзу РСР, наша держава багаторазово збільшила багатства і сили республік. З відсталіх околиць, гноблених царизмом і місцевою буржуазією, де грамотних нараховувались одиниці, республіки перетворились у передові високорозвинені суверенні держави, випередивши в своєму економічному і культурному розвитку багатьох буржуазних країн.

В єдиній братній сім'ї народів нашої країни розцвіла і Радянська Україна, яка зробила гідний внесок в справу створення Союзу РСР. «Радянська Україна була серед організаторів-засновників цього чудового і першого в історії людства Союзу вільних народів», — говорив Перший секретар ЦК КП України П. Ю. Шелест в своєму виступі на спільному урочистому засіданні, присвяченому 50-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції. — Український народ як зніною ока беріг і береже інтернаціональну братню дружбу народів. Тож хай же дружба наших народів завжди буде чистою, як джерельна вода, твердою, як алмаз, світлою і теплою, як сонце, вічною, як Всесвіт».

Союз Радянських Соціалістич-

них Республік, наш державний лад, дружба радянських народів витримали суворе випробування в роки Великої Вітчизняної війни. І витримали з честю. Спільна боротьба з жорстоким і підступним ворогом ще більше згуртували народи СРСР. Їхній полум'яний радянський патріотизм, дружба і товариська взаємодопомога в той нелегкий час — яскраве свідчення мудрості ленінської політики партії.

Понад два десятиліття відділяє нас від переможного закінчення Великої Вітчизняної війни. Всі ці роки по нашій країні йшов і йде великий трудовий наступ. Успішне завершення будівництва соціалізму, створення матеріально-технічної бази комунізму ще більше згуртує народи СРСР в єдину сім'ю соціалістичних націй.

Нині СРСР возвишається над планетою яскравим маяком дружби народів, миру і соціалізму. В непорушній, безперервно зростаючій могутності Радянського Союзу, його успіхах, в його послідовній титанічній боротьбі проти агресивних сил світової реакції, американського імперіалізму, неоколоніалізму і неофашизму всі прогресивні люди землі вбачають гарантію міжнародної безпеки. Вони знають: СРСР — їх вірний друг. СРСР — опора і надія трудящих всього світу.

Доцент Л. СТРЕЛЬЦОВ.

МАНДРІВКИ СТАРОГО РОКУ

БУЛО це зовсім недавно, здається в найкоротший день грудня. Спозаранку, обходячи університетські володіння, добрий і уважний Старий рік, не поспішаючи, зайшов і до нас, філологів, в провулок Маяковського.

Хотів, було, проникнути через парадний хід, та зразу ж виявилось, що безпечніше через підвальний гардероб. Тут його зустріли чергові, провели до

буфета, де під акомпанемент надойшливого дзвоника повільно снідали запізнілі студенти.

Проглянув газету другого російського «Тяп-ляп», пройшовся по аудиторіях, де з захопленням познайомився з інтимною настільною і підпартовою лірикою та не з менш інтимною графікою, різьбою. Задумався...

До чого ж багатий внутрішній світ та фантазія деяких,

на перший погляд, непомітних студентів, який великий потяг у них до уяочення.

Дошки пошани не знайшов, з приємністю прочитав злободенки шановного Артемія Амвросійовича, дізнався про перший науковий четвер, що успішно розпочався з кафедри української мови, про нових та прийдешніх докторів і кандидатів наук, число яких він — ювілейний рік — побільшив.

ВЖЕ хотів Старий рік, виходити... та раптом об'ява — посвята першокурсників з участю Нептуна... Увечері... З моряками. Пішов туди не задумуючись і те, що почув — слово, звернене до першокурсників і не тільки до них, — передає...

— Дорогі наші першокурсники! Колеги і колежанки... загартовані колгоспним борщем і колгоспним виноградом та ще і першими відробками...

Звертаємось до вас з першим, хоч і не останнім передсіннім і передноворічним словом. Недовгим, але тернистим був ваш шлях на провулок Маяковського, в особняк під каштанами, де пролунав для вас перший студентський дзвоник. Віримо, що після останнього ви вийдете з аудиторій нового гуманітарного корпусу на самісінькому березі Чорного моря, в районі Шампанського провулку... А поки що ви трудитесь на провулку, близькому і рідному для всіх нас, де, як кажуть, допомагають стіни, та не виручають шпаргалки.

Якщо в колгоспі ви починали фіззарядку зранку, на росі, то тепер розминка в багатьох починається в переповненому тролейбусі і трамваї, а вже потім продовжується перебіжками з провулку Маяковського на вулицю Щепкіна і назад. Сподіваємось, що наслідки заліку з фізпідготовки після цього будуть якнайкращими...

Водночас деканат постійно дбає і про тренування вашої пам'яті, загострення думки, щодня міняючи аудиторії для практичних і семінарських занять.

Всього цього на Шампанському провулку, безсумнівно, не буде.

Можливо, ви були неприємно вражені і уражені, почавши філологічну стежу з правопису, м'якого знака та коми... Та не турбуйтеся. Пройде ще кілька місяців і диктанти-двійки залишаться далеко позаду.

З перших днів ви ринулись на штурм мовних висот — мови латинської і французької,

англійської і німецької. Та не забувайте і найбільше кохайте рідне слово — російське та українське — і, навіть, з іноземцями користуйтеся ними. Хай звикають.

Особливо вдумуйтесь в смисл латинських афоризмів. Як давно і як приємно звучить «veni, vidi, vici» — «Прийшов, побачив, переміг». І це ще не все. Послухайте досвідчених старшокурсників. Вони модернізували цей вислів і дуже влучно пристосували до сучасних обставин — «Прочитав, відповів, забув»... І знову свіжа голова. Подавай, як кажуть, нові, свіжі думки.

Дуже символічно і дуже приємно, що сьогоднішня посвята — в Палаці моряків, у наших хороших, ширих друзів, в переддень Нового року.

Щасливої вам, дорогі першокурсники, плавби по студентському морю, яке, як і всяке море, має глибини, далекі горизонти, припливи і відпливи, а водночас — і рифи. Зрозуміло, що з часом ви набудете ґрунтовного досвіду їх, згадані рифи, обходити. Бажаємо щиро, щоб було це не за рахунок ні глибини, ні горизонтів, ні плану розподілу. Хай обміне вас і багатозначне слово «хвіст» на всіх курсах — з першого по п'ятий...

ЗАЦІКАВЛЕНИЙ посвятою, Старий рік зайшов до нас і наступного дня. Довідався про останній дзвоник на останніх курсах, побажав випускникам великих успіхів у навчанні, великого особистого щастя, успішних результатів в останній заліко-екзаменаційній сесії. Невдовзі завітав на кафедру, перегорнув об'ємні роботи викладачів і наукових колективів, побажав терпіння і витримки, зв'язаних з їх надрукуванням. З приємністю відзначив ширину і глибочінь наукових планів наступного 1968 року. І зі словами «Ні пуху, ні пера!», зверненими до всіх, вийшов через парадний хід і попрямував до наших побратимів, мабуть, до істориків.

В. ДРОЗДОВСЬКИЙ.

КОЛЕКТИВ студентської бібліотеки нашого вузу вже в'яте обирає головою профбюро Людмилу Іванівну Побочну.

Співробітники бібліотеки знають Людмилу Іванівну як доброго і серйозного працівника, вимогливого і чуйного товариша. Завдяки її неспокійній вдачі помітно пошвавилась громадська робота. Були прочитані цікаві лекції, доповіді, зроблені повідомлення, огляди на різноманітні теми.

Тим, що поліпшились і умови роботи, співробітники теж завдячують їй, Людмилі Іванівні.

Уважно ставлячись до потреб людей, Л. Побочна намагається по мірі можливості задовольнити їх. Важко перелічити всі ті добрі справи, зроблені завдяки турботі нашого профбюро та його голови.

Поздоровляючи Людмилу Іванівну з наступним Новим роком, бажаємо їй подальших успіхів в роботі і особистого щастя.

Т. ЕЛЕРМАН,
старший бібліотекар

ВИМОГЛИВА І ЧУЙНА

Л. І. ПОБОЧНА.

А ЩЕ ПОБАЖАЄМО...

СЛОВО

ПРО СЛОВО

ОСТАННІ В 1967...

А ось ідуть подруги. З механіко-математичного, четвертого курсу. Звертаюсь до них:

ВАЛЯ ЛЯСКОВСЬКА:

— 13 січня — найкращий день. А чому? Не скажу...

ВАЛЯ СОЛОДОВНИКОВА і ЛІДА БУБЕЛА:

— А ми скажемо про чорний день. Це коли не сіли в тролейбус, спізнилися на лекції і потрапили в чорний список деканату.

СЕРГІЙ МЕФОДОВСЬКИЙ (філологічний факультет, третій курс):

— Перше серпня. День будівельника. Зустрів його в тундрі на півострові Ямал, в студентському будівельному загоні. І в той же день взяв два пенальті під час футбольного матчу.

ВІКТОР ЄРЕМЕЄВ (історичний факультет, четвертий курс):

— Ось все хотів самоосвітою зайнятись. Та часу немає: все семінари, а тепер іспити...

Закінчення на 4-й стор.

СТУДЕНТСЬКА ВСЕСОЮЗНА

НАПРИКІНЦІ грудня в нашому університеті відбулась перша всесоюзна студентська наукова конференція з фізіології травлення. В ній взяли участь студенти університетів, медичних, педагогічних і сільськогосподарських інститутів. На конференцію приїхали студенти з Києва, Львова, Луганська, Донецька, Тбілісі, та інших міст.

Робота конференції тривала три дні. Було заслухано 27 доповідей. Три з них зробили представники нашого університету: Войтенко, Гратилю, Фоміна.

Особливий інтерес викликали доповіді Каплуненко і Мокрушева (Київський університет), Новосолової (Херсонський педінститут), Сабахтшвілі (Тбіліський медінститут), Балінського (Львівський зооветеринарний інститут) і Склярова (Львівський медінститут).

Доповіді активно обговорювались учасниками конференції. На заключному засіданні доповідачам були вручені грамоти і книги — праці всесоюзної конференції з фізіології і патології травлення.

Професор Р. ФАЙТЕЛЬБЕРГ.

У ГРУДНІ ми зриваємо останню сторінку календаря минулого року. І багато з нас ніколи не задумувалося над історією тепер звичайного, в нашому житті буденного слова календар.

Слово календар у нашій мові може вживатись у таких значеннях: 1) таблиця чи зошит, в яких послідовно, з першого до останнього, перераховані всі дні року; 2) лічба часу за роками на підставі спостережень руху небесних світил, явищ природи; 3) графік діяльності колективу, людини протягом певного часу.

Однак слово це не завжди мало такі значення. У минулому вони були й іншими. Розповімо про них.

Слово календар у російську та українську мови зайшло через польську на початку XVIII століття з латинської (лат. календаріум). У латинській мові воно утворилось на базі слова календи, вживаного в значенні «перший день кожного місяця, коли, за традицією, боржники мали сплачувати кредиторові проценти на одержану позику». Отож, у латинській мові слово календар уживалось у значенні «зошит, книга, в яку кредитор записував боржників та їх зобов'язання кожного першого числа нового місяця сплачувати проценти за користування позикою». Згодом слово календар розширило своє значення і стало вживатись у наведених вище двох перших значеннях — лічби днів

року і лічби часу за роками.

Але потреба в людей лічити дні року та час за роками виникла, звичайно, не в зв'язку з грошовими розрахунками. Господарська діяльність людей — сівба, збирання врожаю, польові роботи органічно були пов'язані з порами року. Отже, людям треба було знати, коли починається та чи інша пора року, вигідна для проведення якоїсь роботи. Цю вигідну пору року люди навчилися визначати за рухом небесних світил. Праслов'яни, предки сучасних слов'янських народів, назвали цю вигідну пору годь. Згодом люди довідалися, що чотири пори року — це час (приблизно 365 днів, 6 годин), за який Земля робить повний оберт навколо Сонця. У зв'язку з цим слово годь у слов'ян стало вживатись ще й у значенні «час, протягом якого наша планета обертається навколо Сонця». У таких двох значеннях слово год і тепер може вживатись в російській, білоруській, чеській, сербській та болгарській мовах. У польській та українській мовах у таких двох значеннях приблизно з XIV століття стали вживатись слова рок, українське — рік. Однак первісне значення слів рок, рік було інше, а саме — 1) доля; 2) точно названий і окреслений час, пора.

За календарем Новий рік у багатьох народів починається в різний час. Це зумовлено кліматич-

ними умовами країни. На підставі спостережень люди помітили, що саме з того чи іншого дня якогось місяця може настати початок найвигіднішої пори для підготовки й проведення якихось господарських робіт, початок нової долі. Ось чому у всіх народів з давніх-давен і аж до наших днів збереглась традиція поздоровляти один одного з Новим календарним роком. Тепер це побажання супроводжується і багатьма іншими, новими. Так, в українській народній творчості засвідчені такі новорічні побажання, наприклад, батькові, матері:

Віншуємо тебе щастям,

здоров'ям,

Щастям, здоров'ям

та й новим роком,

А й новим роком та й довгим

віком!

А за сим словом будь нам

здорова,

Сама з собою та й із газдою,

Та й з усім домом та й усім

родом.

Віншуємо тебе щастям,

здоров'ям!

Такі ж побажання засвідчені в народній творчості хлопцеві, дівчині.

А ще ми побажаємо нашим студентам і студенткам у Новому році успішно скласти екзаменаційну сесію, першу сесію другого півстоліття радянської епохи.

Доцент А. МОСКАЛЕНКО.

СЛОВО

Слово, іскрися в ідеї,
Сяй, освіти мені путь.
Полум'ям музи моєї,
Гострою зброєю будь.
Щоб не згасали іскрини,
Сяйвом стелилася даль,
Слово в сердечних клітинах
Я загартую, як сталь.
Дам блискавиці і грому,
Серця порив і тепло,
Щоб у звчанні гучному
Неперомимим було.

С. КИРИЛОВИЧ.

В ЗАЛІ сутені. У третьому ряду партеру навколо режисера — схилени над ескізами голови. Скоро новий спектакль. Ось і ескізи готуються.

На сцені засвічуються вогні. — Увага, час виходити, — вимогливо каже режисер Д. Шац — студент філологічного факультету.

І Галочка Валер, першокурсниця-філолог, виходить на сцену.

— Я — Мерлін, я — Мерлін, — починає вона, — я героїня самогубства... Кому горять мої жоржини? З ким... — Стоп! — кричить асистент режисера.

Він вибігає на сцену, махає над головою руками і йде за куліси.

— Давайте повторимо. І знову — Мерлін. І світло. Світло рампи.

Величезна тінь замирає на червоному оксамиті. Як на ешафоті.

— Я — Мерлін... Я — Мерлін...

Це йде репетиція. Експериментальний театр нашого університету «Сцена-67» готує нову постановку за творами Андрія Вознесенського. Це — поема «Оза», «Монолог Мерлін-Монро» «Ода наклепникам» та інші.

— Чому ваш театр названо експериментальним? — звертаюся я до його керівника Д. Шаца.

— Важко відповісти одним «тому що...». В цьому, я б сказав, — вияв ставлення колективу до вибору проблем і автора для майбутнього спектаклю. Ми можемо, звичайно, звернутись до Островського, Шекспіра. Але відповідь на запитання сучасності хочеться шукати саме у сучасника.

Сьогодні ми звернулись до поезії Андрія Вознесенського. Але готові звернутись до оповідання, нарису, статті, якщо вони — на пульсі часу.

— Ваші плани на майбутнє? — Думаю вступити до Шукінського...

— Я — про театр... — Так, готуючи постановку зараз, не можна не думати про майбутнє. І вже дещо намалювано. Це буде... А втім, побачите самі. Наступного року.

Колектив театру — осіб тридцять.

— Як я прийшов до театру? — перепитує Олександр Філатов, студент другого курсу філологічного факультету, — по оголошенню, як звичайно. Тижнів зо два приглядався: чи підходить мені цей театр. Таке правило у Шаца. А потім прочитав Різдвянського.

Ріта Янчук, третьокурсниця з фізичного:

ЛІТАК набирає висоту, віддаляючись від Європи, і лягає на курс до американських берегів.

Америка... — думає П'єр, байдуже дивлячись в ілюмінатор. Внизу море й земля утворюють чудовий калейдоскоп зеленого і синього тонів.

Америка! Повторює, а його погляд ковзає по поверхні океану аж до горизонту, де з'являються, мов гігантські бавовники, химерної форми хмари. Його наскрізні думки, варіюючи часом, роблять гіпноотичний хід у минуле.

...По цьому самому морю пливли мерзенні галери, лишаючи ідентичні борозни на подібних хвилях.

Скільки вистраждано! Скільки перенесено мук! Бідний його народ. Цілі уярмлені села. Жорстоко зганьблені мрії, властолобством небагатьох... по цьому самому морю... до Америки. Понад п'ятдесят мільйонів чоловік, в кандалах, було відірвано від рідної землі.

Нестямний ляскіт батогів супроводжував їх до самої смерті. Сплюндрована, зморена голодом його нація ще й зараз під гнітом нових форм рабства, які допускають життя, що кишить паразитами, які продовжують викачувати нечувані багатства...

Глибоко внизу — маленька тінь, яку кидає літак на море.

...Старовинний торговий іспанець, надуті паруси. На реї однієї з шогл гойдається тіло напівроздягнутої людини з покромсаною спиною; на смішному трупові бракує рук — звисають лише кровоточиві кульги.

З тих пір пройшло понад вік. З сімейних спогадів П'єр довідався про агонію свого діда, який спокотував провини у муках. Він помер за те, що підбурював до повстання рабів. Це було того ранку, коли «Свята Гертруда» під командою деспотичного авантюриста дона Карлоса Овандо підняла якір. По цьому самому морю... Карлос Овандо — символ несправедливості... Карлос Овандо, згадуваний через сто з лишком років, згадуваний з впертою зневажністю, що з'явилася від безсилля перед злочинцем... Карлос Овандо.

Наступні години пройшли в звичайній рутині польоту. Потім запаморочливий ритм. Аеропорт Ранчос Воечос. Куба, вільна територія Америки! Трап. Фоторепортери. Хвилююча зустріч...

* * *

«Разом з думками і з образом Хосе Марті»... згадав П'єр слова з проголошеної Гаванської декларації, яку він пристрасно читав між боями своїм бійцям там, в горах своєї землі. А зараз — він біля підніжжя цього пам'ятника, серед ніч-

— Театру — понад два роки. А колектив не розпадається, як інколи буває. Навпаки — приходять свіжі сили. І навіть, коли закінчать університет, всеодно залишаються в театрі. Ну ось хоч би Олена Панащенко...

Колектив театру — студентський. З різних факультетів. Різні люди. Але їх об'єднує любов до мистецтва, потреба висловити себе через нього, пошуки нових форм сценічного втілення ідеї.

— Наш театр — це не тільки репетиції і прем'єри, але й обговорення новин літератури і кіно. Сперечаємось. В театрі я

МАРІО МЕНСІА

КРОВ — ЧЕРЛЕНА

Ця новела була премійована на конкурсі, проведеному Гаванським університетом в честь січневої 1966 року конференції народів Азії, Африки і Латинської Америки.

Друкється зі скороченнями.

ного шуму, напередодні нового, гаванського року. Він оточений сотнями борців з різних континентів, об'єднаних єдиною метою: боротьба проти гніту, соціальної несправедливості і економічної експлуатації. Це представники народів, які прагнуть людського життя, йдучи шляхами справжньої свободи.

— Американські народи, — пояснює йому той, що сидить праворуч, — терпіли в минулому від колоніального деспотизму, подібного до африканського. Вони також піддавались звірству. Деякі народи, як от антільські корінні жителі, повністю знищені.

— В Африці це спостерігалось так часто...

— Уже потім, в процесі розвитку потворного капіталізму, на самопожертвуванні одних виникло багато інших націй; несправедливість висунула характерні епісопи, які зовнішньо стали змінювати нашу соціальну структуру.

— Як, в основному, вирішилось це питання на вашому континенті?

— Тільки в зміні експлуататорів. Сьогодні наші країни, як неоколонії, грабуються в основному північно-американськими імперіалістами. Всередині наше суспільство залишилось розділеним на класи багатих і бідних, на людей з засобами існування, які мають всі права для експлуатації інших, і на людей без елементарно необхідного для життя. Тобто, на експлуататорів — хазяїв заводів, комерсантів, латифундистів, спекулянтів, політиків, авторитетів, клерків, і на експлуатованих — робітників, селян, ремісників.

— Очевидно, наша боротьба ідентична, — сказав П'єр. Так само, як однакова кров наших мучеників. Кров Сандіно такого ж кольору, як і кров Лумумби, чи Ван Троя. Там, де вона проливається, — «володіння» неіснуючих. Скрізь, бо вони борються за єдине.

— Це правильно. Наш обов'язок скоротити час визволення для того, щоб наші народи проливали

недавно. Але мені вже зараз здається, що, закінчивши вуз, я залишусь в театрі. Він тоді буде — Сцена-69, — це слова Наташі Молчанікової (філологічний факультет, четвертий курс).

Цей театр існує другий рік. В його репертуарі «Лонжюмо» А. Вознесенського, «Дума про Опанаса» Е. Багрицького. І скоро на його сцені з'явиться «Оза» А. Вознесенського. Хочеться побажати:

— Успіху, вам, шукаючі!

В. БАХЧЕВАН, студент четвертого курсу історичного факультету.

якомога менше крові. Ми повинні докласти до цього всіх наших зусиль. Більше всього — що стосується форм боротьби.

Раптом середину ночі запалює фантастичний апофеоз світла на великій Площі Революції. Двадцять. В одну мить народжується Новий рік. Національний гімн. Всі стоять. Хвилюючий момент викликає в багатьох миттєвий потяг до рідних земель.

Так латиноамериканський делегат, той, що поряд з П'єром, в ці короткі хвилини пробігає в пам'яті деякі етапи свого життя, свою боротьбу, розпочату майже з дитячих літ. Його батько, син багатого іспанця, був презреним після того, як одружився з індіанкою, його матір'ю. Захищаючи рідну землю від грабежу, який проводило військо за задумом янки, він був розстріляний. Згадав осиротілу свою юність. В одній і тій же одежині працював і ходив до школи. Університет для нього був не здійсненою мрією. Ледве вистачало того, що заощаджував на їжі, щоб закінчити середню школу. І далі, від інститутських протестів до професійної боротьби, від безсонних ночей до зборів і мітингів... Мобілізація... переслідування, підпілля, прощання з Луїсом, який загинув у першому бою, з Альберто, затриманим трохи пізніше і... Фернандо... і Карлос і інші...

Група піднімається, щоб іти до готелю. Час пролетів блискавично.

— Ми ще повинні поговорити, як думаєте?

— Певна річ. Під час сніданку, завтра, згодні?

— Гарзд. Постукаєте у мою кімнату, коли будете спускатись.

— Який номер? — майже вигукнув П'єр, бо той уже був на значній відстані.

— 504... — відповів латиноамериканець. Кімната № 504. Запишіть Овандо... Карлос Овандо!

Переклад з іспанської мови Ю. НЕГІНА, студента факультету іноземних мов.

КОЛОС

Срываю колос и легонько мну. От зноя белый, он ладони колит. Как голубей в пахучую весну Хочу я зерна выпустить на волю. Они лежат червоно, тяжело Упругие от утреннего холода. Вот это труд мой.

Здесь не надо слов.

Молчанье зерен драгоценней золота.

Курган вдали, что на море челнок. Пшенице ветер сглаживает

складки.

По зернышку жую. О, до чего Во рту и солнечно, и сладко!

Д. УЛЬЯНЦЕВ.

ОСТАННІ В 1967...

ЕДУАРД ЧЕЧЕЛЬНИЦЬКИЙ (голова студклубу):

— Був у нас прекрасний академічний хор. Тепер його немає. Ось і думаю, в чому справа, хто винуватий? А ви тут з інтерв'ю...

Д. Г. ЕЛЬКІН (професор, завідуючий кафедрою психології):

— Цей рік — незвичайний, ювілейний. Незвичайний для всіх нас і для мене. Брав зобов'язання закінчити працю. І вона готова. Це — «Основи порівняльної психології». Два томи.

* * *

18 інтерв'ю. Останні в цьому, 1967-му.

Залишається побажати всім читачам (з ким довелось і з ким ще доведеться зустрітись) нових успіхів в наступному році. І, звичайно ж, доброго настрою і посмішки в будь-якій ситуації.

А СНІГ ІДЕ...

Фотоетюд студента-вечірника хімічного факультету В. ВІЛЕНСЬКОГО.